

GO SAKAM MAJAKOVSKI, NO ŽIV A NE MUMIJA

- Dali mislite deka vo ovoj moment problemot za orgovornosta na pisatelot - poet ili prozaist pred opštestvoto ima ~~sobeno~~ izrazena aktuelnost? Na vakvo prašanje ne naveduva faktot deka na taa tema e diskutirano i na Kongresot na PEN - klubot vo Bled, pre izvesno vreme, a sega toa e tema za predvideniot "Dialog" pomegu poetite i kritičarite na Strušките večeri na poezijata, što se održuvaat pred krajot na ovoj mesec.

- Temata što ja sugerira Vašeto prašanje e stara kolku što e stara i umetnosta. Vsušnost, toa e tema za ~~sam i s l a t a~~ na umetničkoto tvoreštvo. Poznato e deka od najstari vremenja pa se do denes čovekot ne ja sfaal taa smisla na edinstven način. Naprotiv, negovata svest za umetnosta vo svojot razvoj kon vistinata beleži ne samo različni tuku i direktno sprotivni vrvici.

Zošto? Dali toa može da se objasni samo so istoriski, socijalni, klasni posebnosti? Ili pak ima nešto i vo samata priroda na umetnosta što tolku protivrečno se odrazuva vo svesta na čovekot? Ako ima, što e toa?

Ne veruvam deka može da se dađe edinstven i konečen odgovor. Toa bi bilo kraj na umetnosta. Umetnosta e protivrečnost kako što e protivrečnost i svetot.

Sartr vo eden razgovor veli deka umetnosta na Zapad nema veke što da kaže, za razlika od onaa na Istok koja ne umee da go kaže ona što ima da go kaže, a Lukač pak zad sebe gleda samo grobišta ili skoro samo grobišta od urnati pametnici vo umetnosta.

Toa e odnos. Jasen, kategoričen. Bez ogled dali gi prifakame ili ne, vo ovie iskažuvanja e sadržana seta dramatična kompleksnost ~~što na ovoj prostor na problemot što na ovoj prostor e formuliran~~ ~~kako problem za odgovornosta~~ ~~na problemot što na ovoj prostor e formuliran~~

kako problem za odgovornost na pisatelot pred opštestvoto.

Vo procesot na tvoreštvoto, tvorecot sozdava so dlaboka uverenost deka proizvodot na negoviot duh ќе najde traen zaslon pod sonceto. Zablude se otkrivaat otkosle. Otkosle idat urnatimite. Toa e neizbežna tragika na sekoj tvorečki proces.

Kade e tuka odgovornost? I čija?

Ako e vistina deka umetnosta poznava tolku svetovi kolku što ima avtentični tvorci, togaš problemot za odgovornost bezdrugo i prvenstveno se postavuva kako problem na tvorečka sila i tvorečki potencijal. Estetski problem. Moќ vo migot da se otkrie traenjetq, vo denot vremeto, vo pravta ognot.

Toa e suštinata. Tvorecot mora da raspolaga so ogromna vnatrešna moќ, kreatorska i etička. I da znae kako da ja iskoristi. Bez kompromisi so svojot tvorečki imperativ i so opštestvoto. Zašto i ednoto i drugoto može da dovede do tragičen epilog.

Opštestvoto ne e nikakva mrtva fikcija. Toa e organizam od živi luѓe, odnosi, tekovi, interesi, sfaќanja, tendencii. Blagorodni humani, sebični, progresivni, konzervativni. Odgovornost na umetnikot pred opštestvoto e visoko razviena smisla, čuvstvo, svest za odbrana i afirmacija na onie vrednosti od koi životot stanuva pobogat, posovršen, počovečen. Odgovornost e akcija vo umetnička forma. Nespekoj. Neson. Sudba.

Majakovski gromoglasno izvikuva:.

Vo naše vreme poet e onoj koj što ќе napiše marš i lozung!

Da. No si zemam sloboda da gi parafraziram stihovite na

ovoj golem poet posveteni na Puškina:.
Živ, a ne mumija. A sme se prašale li kolku mumii ima deneš
Go sakam Majakovski, no živ a ne mumija!
nata literatura?

Kade e tuka odgovornosta? I čija?

Našite talenti, velime, imaat stranski muzi. Denes. A včera?
Včera muzite ne bea naseleni zad granica.

Odgovornost.

Velime: vo našata literatura rastat generaciji kako pečurki
po dožd. (Prosto da ti zdodee da i pripagaš na koja i da e generacija).

Rastat so principot: Predmene - ništo, po mene - pak nušto

Se igrane odgovornost.

Da završam. Može bi strašno zvuči soznaniето na Lukač.

Možebi umetnosta i ne e samo grobišta od urnati pametnici. No i da e tak
toa ne se prosto grobišta, prosto pepel. Zašto Feniksot se rađa od sop-
stvenata pepel.

Veruvam deka samo preku tie grobišta vrvat patištata kon
vistinskata i trajna ubavina.